

39. Svētais Vakarēdiens

Dievs, es mācos, kā pieņemt tevi visdziļākajā līmenī; esmu pārsteigts par to, cik ciešas attiecības tu vēlies veidot ar mums. Palīdzi man, kaut es, mācīdamies par svēto Vakarēdienu, spētu nākt tev soli tuvāk.

stāsts

Trīs duči labu draugu, četru valstu un daudzu pavalstu iedzīvotāji, bija pavadījuši gandrīz divas nedēļas kādā tuksnešainā apvidū nelielā Čīles piekrastes pilsētiņā. Tagad sveču gaismā viņi ieņēma vietas puslokā ap baznīcu, kuru nupat bija uzcēluši. Sviedri, asaras, cīņa ar smiltīm, aukstas nakts, jēlas pirkstu locītavas... rejoši suņi, sāpošas muguras, pēkšņi uzsāktas dziesmas, garas rindas uz dušu... šajā svētajā mirklī tas viss bija beidzies.

Daži gabali maizes, dažas tasītes Čīles vīnogu sulas, kā arī dziesma pēc dziesmas vienoja šos ļaudis un liecināja par netaustāmajām saitēm, kas turpināsies arī pēc tam, kad sveces jau būs izdegušas.

pārdomas

Svētā Vakarēdiena rituāls (ko svešvārdā mēdz saukt arī par Eiharistiju) ir vēl viens piemērs, kurš parāda, cik simboli var būt ietekmīgi. Tā ir garīga prakse, kad mēs atjaunojam savas derības attiecības ar Dievu un godinām mīlestības upuri, kuru pienesa Jēzus, kad mira pie romiešu krusta. Šis simbols ir īpašāks par visām kultūrām, valodām un laikmetiem, tai pašā laikā vienmēr atradams tur sev vietu.

Dieva izveidotajā kopienā svētais Vakarēdiens ir savienošais faktors, kas šķērso visas robežas: no vienas puses – dzimumu, seksualitāti, vecumu, etnisko piederību, garīguma pakāpes, dažādas īpašās vajadzības, sabiedrības šķiru vai izglītības līmeni, bet no otras puses – laiku un attālumu. Savienošanos nodrošina dzīvais spēks, kas rodas, kristiešiem mazgājot cits citam kājas un daloties vienā un tajā pašā maizē un vīnā. Šis darbības simbolizē nožēlu, pazemību un ticības atjaunošanu.

Jēzus pats lika pamatu svētajam Vakarēdiena rituālam, kad viņš teica: „... to dariet, mani pieminēdami.”¹ Šis notikums ir atstāstīts visos četros evaņģēlijos – Mateja, Marka, Lūkas un Jāņa. Senas vēsturiskās liecības ziņo, ka kristieši tika mudināti darīt to regulāri.²

Vēsturiski svētais Vakarēdiens līdzinās jūdu Pashas svētkiem. Saskaņā ar dažādiem avotiem tās pirmsākumi ir trīspadsmitais līdz deviņpadsmitais gadsimts p. m. ē. Pasha ir gadadiena, ar kuru joprojām piemin lielo Israēla tautas (toreiz viņus sauca par ebrejiem) atbrīvošanu (*Exodus*) no Ēģiptes verdzības.³ Starp citu, tieši sava pēdējā Pashas mielasta laikā Kristus lika pamatu svētajam Vakarēdienam kā garīgam rituālam, kas simbolizē, ka turpmāk viņš kristiešiem piedos, viņus vadīs un aizsargās (etimoloģiski šie vārdi ir atvasināti no Pashas), kad vien tie piedalīsies šajā jaunajā mielastā. Tai naktī Jēzus aizvietoja Pashas mielastu ar Pēdējo Vakarēdienu.

¹ Lūkas 22:19.

² 1. Korintiešiem 11:21–26.

³ 2. Mozus 14. nod.

Pasha	Pēdējais Vakarēdiens
Dievs piemin noslēgto derību	Ir noslēgta jauna derība
Verdzība Ēģiptē	Vergošana grēkam
Atbrīvošana no Ēģiptes	Grēku piedošana (Mateja 26:28)
Pashas jēra asinis	Kristus asinis (mūsu Pasha: 1. Korintiešiem 5:7; Dieva jērs: Jāņa 1:29, 35)
Aicinājums uz gadskārtējiem svētkiem	Aicinājums uz nepārtrauktiem svētkiem

Nav brīnums, ka šī jaunā rituālā laikā Jēzus teica: „Jūsu sirdis lai neiztrūkstas! Ticiet Dievam un ticiet man! [...] es nākšu atkal un ņemšu jūs pie sevis, lai arī jūs būtu tur, kur es esmu.”⁴ Šeit Jēzus savai draudzei sniegto apsolījumu par atgriešanos saista ar svētā Vakarēdiena simbolu.

Kad kristiešu draudzē notiek svētais Vakarēdiens, viena mūsu acs raugās uz krustu (pazemība un upuris), bet otra, gaidot Kristus atgriešanos nākotnē, ir pievērsta ceļam, kas ved uz mājām debesīs (prieks un jauna sastapšanās).⁵ Šajos atkārtoti svinētajos svētkos ticīgo ģimeni vienojošo saišu stiprums atkal tiek atjaunots.

Svētā Vakarēdiena reliģiskais rituāls nav kāda pagājušās ēras vēsturiska relikvija, kas būtu aizvietoājama ar kaut ko jaunu. Tai ir būtiska nozīme arī mūsu *iPod*, *Facebook*, *YouTube* un *MTV* paaudzē. Starp citu, svētais Vakarēdiens kristiešiem tradicionāli simbolizē atkārtoti izteiktu kristību solījumu. Šis rituāls mums arī atgādina, ka Dievs visus vērtē vienādi – neatkarīgi no dzimuma, seksualitātes, vecuma, etniskās piederības, garīguma pakāpes, dažādajām īpašajām vajadzībām, sabiedrības šķiras vai izglītības līmeņa. Tikai šādā kontekstā cilvēks spēj izjust svētā Vakarēdiena simbolisko nozīmi.

Šajā atvērtajā telpā nav dzimuma, seksualitātes, vecuma, etniskās piederības, garīguma pakāpes, dažādu īpašo vajadzību, sabiedrības šķiru vai izglītības līmeņa robežu.

prelūdija: kāju mazgāšana

Varētu šķist, ka cita cilvēka kāju mazgāšana ir absolūts viduslaiku rituāls, bet patiesībā tas ir bagātīgs un brīnišķīgs simbols, kura izcelsme rodama Svētajos Rakstos.

Lai svētā Vakarēdiena dievkalpojumā savu dzīvi atkārtoti nodotu Dieva rokās, ir nepieciešams kāds rituāls, kas raisītu pazemību. *Kāju mazgāšana* šai ziņā ir ļoti piemērota prelūdija maizes ēšanai un vīna dzeršanai. Tā sirdī iesēj pazemības sēklu.

Ir nepieciešama pazemības pilna sirds, lai noliektos kāda cita cilvēka priekšā, it sevišķi tad, ja attiecības ar viņu nav sakārtotas. Tas ir taustāms, ķermenisks veids, kā pateikt: „Man ļoti žēl,

⁴ Jāņa 14:1–3.

⁵ 1. Korintiešiem 11:26.

lūdzu, piedod!” Tas ir izlīgums. Kad viss Kristus ķermenis loka ceļus, lai mazgātu cits citam kājas, starp tā locekļiem izveidojas ļoti stipra saite, un savstarpējā vienotība palīdz ieņemt vietas pie svētā Vakarēdiena galda.

Ir svarīgi saprast kāju mazgāšanas specifisko simbolisko nozīmi. Par to iespējams izlasīt Jāņa evaņģēlija 13. nodaļā. Rituāls tika izveidots, kad Jēzus pirmo reizi augšistabā mazgāja mācekļu kājas. Kad Pēteris bija sapratis ceremonijas šķīstījošo nozīmi, viņš lūdza Jēzu, lai Kungs mazgā visu viņa ķermeni.⁶ Bet Jēzus nevēlējās, lai izveidotos jauns mazgāšanās rituāls, kas uzsvērtu atšķirību starp mācekļiem un pārējiem ļaudīm. Viņš vēlējās, lai kāju mazgāšana tēlaini ietvertu sevī pazemības simboliku un to arī saglabātu.

Mūsdienās visā pasaulē kāju mazgāšana joprojām asociējas ar pazemību. Pirms ticīgie šajā rituālā piedalās, ir svarīgi, lai viņi piedod ikvienam cilvēkam, ar kuru tiem ir domstarpības, un izlīgst cits ar citu. Daudzi kristieši pirms svētā Vakarēdiena meklē citus ļaudis, lai lūgtu piedošanu vai arī to piedāvātu. Mēs vēlamies, lai mūsu sirdis Dieva skatījumā būtu tīras un šķīstas; bez dusmām un aizvainojuma.

Tieši tāpēc kāju mazgāšana ir ļoti atbilstīga svētā Vakarēdiena prelūdija – tieši tāpat kā pazemība ir vienotības prelūdija. Pati par sevi tā nevar būt mērķis, bet tā sargā, lai cilvēks nepiedalītos svētajā Vakarēdienā necienīgā veidā, kad sirdi ir pārņēmis lepnums un paštaisnības pilna augstprātība pret Dievu un citiem cilvēkiem.⁷

ļaudis, kuriem ir dota brīvība

Svētā Vakarēdiena galds, ap kuru sēž pazemīgi ļaudis un no kura mēs baudām to, kas tiek pasniegts, koncentrē sevī ļoti daudz simbolisku nozīmju. Svarīgākie priekšmeti, kurus arī sauc par *simboliem*, ir maize un vīns. Jēzus teica, ka maize simbolizē viņa cilvēka miesā tērpto un tagad upurēto ķermeni, bet vīns ir viņa izlietās asinis. Tas atgādina Svēto Rakstu tekstu 2. Mozus 24:8, kad upurētā dzīvnieka asinis tika slacītas pār Israēla ļaudīm viņu grēku dēļ. Tagad Jēzus izpērk visu pasaules iemītnieku grēkus.⁸

Svētā Vakarēdiena dievkalpojums atsauc atmiņā Jēzus upura nāvi, kura izpirka mūsu grēkus. Tas ir simboliskā veidā atkārtoti upurēts jērs, kuru Israēla tauta uzskatīja par savu grēku nesēju. Tāpēc šī simbolika ir tik iespaidīga – tā atgādina par Jēzus nāves spēku un varu. Ikreiz, kad ticīgs cilvēks bauda maizi un vīnu, viņš vai viņa slēdz jaunu derību jeb līgumu ar Jēzu par savu dzīvi, bet tā nav tikai individuāla pieredze – tā attiecas uz pilnīgi visiem ļaudīm, turklāt tā ir arī vērtīgāka, jo visi to piedzīvo kopā.

Kad dvēsele ir atjaunota un saņēmusi jaunu spēku, kad grēki ir piedoti un sāкта pilnīgi cita dzīve, starp radniecīgiem prātiem un dvēselēm veidojas piederības saikne.

atvērtā telpā

Mūsdienu postmodernie ļaudis saprot, ka cilvēkiem ir vajadzīga privāta vieta telpas izteiksmē, lai viņi varētu praktizēt rituālus, kam ir dziļi personiska jēga, bet tajā pašā laikā valda liels

⁶ Jāņa 13:9.

⁷ 1. Korintiešiem 11:27.

⁸ Mateja 26:28.

aizdomīgums pret slepenām vietām. Svētais Vakarēdiens nenotiek slepeni dažiem privilēģētajiem, tas ir brīvi pieejams pasākums, to neierobežo sienas, tas notiek visiem atvērtā telpā.

Vai tas ir rituāls, kurā brīvi var piedalīties ikviens? Ja kāds tic Jēzus asiņu šķīstījošajam spēkam, viņš vai viņa var ienākt šajā atvērtajā telpā un baudīt piedāvātos simbolus. Piedalīšanās svētajā Vakarēdienā nozīmē, ka cilvēks pievienojas Jēzus Kristus draudzes ķermenim, kurš tādējādi kļūst lielāks.

Šajā atvērtajā telpā nav dzimuma, seksualitātes, vecuma, etniskās piederības, garīguma pakāpes, dažādu īpašo vajadzību, sabiedrības šķiru vai izglītības līmeņa robežu, kas šķirtu mūs citu no cita. Pie galda virsroku ņem solidaritāte, un mūsu uzdevums ir padarīt šo atvērtu telpu tādu, lai tā būtu pieejama gan ikvienam atsevišķi, gan visiem kopā.

Apkopojot visu iepriekš teikto, var sacīt, ka svētais Vakarēdiens ar kāju mazgāšanas prelūdiju rada atvērtu telpu, kurā mūsdienu ticīgais var pazemībā iekļauties Kristus kopienā un savienoties ar to pilnīgā vienprātībā, kad ikviens cilvēks, atsaukdamies uz Jēzus upuri, atkārtoti uztic savu dzīvi Dievam.

ko teiksi?

Kas mainītos tavā dzīvē, ja tu regulāri piedalītos dievišķās piedošanas un izlīguma rituālā kopā ar cilvēkiem, kas dzīvo tavā apkārtnē?